

# Մանկանի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԲԻՆԵՃԻ ՍԵՆԵ

1868 ՅՈՒՆՎԱՐ 16 ՍԱԼԸ

ՆԻՒՄԵՐՈՒ 571

Մանկանի Էֆեմար 6 հատի անհատ 300  
հատի վերին, 4 հատի վերին, 2 հատի վերին  
հատի վերին, 300 քառակուսի, 100 քառակուսի  
100 քառակուսի, 100 քառակուսի, 100 քառակուսի

Էֆեմար 6 հատի անհատ 300  
հատի վերին, 4 հատի վերին, 2 հատի վերին  
հատի վերին, 300 քառակուսի, 100 քառակուսի  
100 քառակուսի, 100 քառակուսի, 100 քառակուսի

Էֆեմար 6 հատի անհատ 300  
հատի վերին, 4 հատի վերին, 2 հատի վերին  
հատի վերին, 300 քառակուսի, 100 քառակուսի  
100 քառակուսի, 100 քառակուսի, 100 քառակուսի

ԳՈՒԼԱԹԱ ԲԻՍՏԱՍԸ

ԷՍԶԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵ

ՅՈՒՆՎԱՐ 16 ԲԱԳԱՐ ԻՐԹԵՍԻ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 53-54  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 53-57

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵՂԵԿՐԱՑԻՑԷ

(ԱՆՆԱՐ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ)

ՅՈՒՆՎԱՐ 25 ԲԻՍՏԱՍԸ

ԷՍԶԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵ

ՓԱՐԻՍ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 31.45  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 31.30

ԼՈՒՍՐԱ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 31.45 տէն 31.45  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 31 տէն 31.45

ՕՍՏԱՆԻՐ ԻՐԹԻԳՐԱԳՐ 1865 ԻՆ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 243.75  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 246.25

ՖՐԱՆՍԱԳ ՖՈՆՏՈՍՈՒԼ 0/0 3 ՖԱՅԻԳԻ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 68.32-1  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 68.30

ԻԹԱԼԻԱ ՖՈՆՏՈՍՈՒԼ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 42.80  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 42.82-1

ՓԱՐԻՍ 25 ՅՈՒՆՎԱՐ ԻՐԹԻԳՐԱԳՐ 6  
ՎԷ 30 ՄԱԳՐԱՍՏՐԱՆԱ

ԲԱԹՐԻՆ ԴԱԳԵԹԱՍՆ, ԵԱՐԸՆ ԵԱԽՈՒՄ  
ՍԱԼԸ ԿԻՆԵՐԻ ՄՈՒԹԻՅՈՒՄ ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ  
ՖՐԱՆՍԱԳ ՄԱԽԻԵՆԻՆԵ ՄԱՅԻՐ ԲԱՐՈՐԹՈՒՄ  
ՆԵ ԹԱՐԻԽԻ ՎԷ ՆԵ ՄԱԽԻՆ ՄԵԳՄԱՐԸ ՆԱ  
ՄԱԽԻՆ ՕՐՄՈՒՂՈՒ ՀԱՄԵ ՖՐԱՆՍԱԳ ՀԻԼ  
ՔԻԼՄԵԹԻ ԹԱՐԱՖԻՆՈՒՄԱՆ ԱՅԻՐ ԻՐԹԻԳ  
ՐԱԳ ՎՈՒՂՈՒ ԱՅԻՐԱԾԱԳՐ ԻՆՎԱՐ ՕՐՄՈՒՄ  
ՃԱԳՐՆ ԱՅԻՐԱԾԻՆ ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ

ՓԱՐԻՍ 27 ՅՈՒՆՎԱՐ ՍԱԿԱՏՆ ՍԱԽԹ 8  
ՎԷ 30 ՄԱԳՐԱՍՏՐԱՆԱ

ՄԱԽԻԵՆԵՆԵ ՕՐՄՈՒՄ ԲԱՐՈՐԹՈՒՄ ՄՈՒԹ  
ԹԵՐ ՆԵՂՈՒ ԻՆՎԱՐ ԻՐԹԻԳՐԱԳՐ ԵՆՎԱՐ

տէն ՀԻՍՏԵ ԵԱԳՐԱՍՏՐԱԳ ՎԷ ՀԵՐՔԵՍ ԵԱ  
ՂԵՐԱԳՐ ՀԻՍՏԵԼԵՐԻՆ ԱԿՏԵԼ ԱԳՃԵԼԵՐԻՆ  
20 ԱՅՈՒՄԱՏ ԱԿՏ ՄԱՏ ՀԻԼՔԻԼՄԵԹԻ ՎԵ  
ՄԵՔ ԻԼՂՐԵ 440 ՄԻԼԵՈՒ ՖՐԱՆՍԱԳ ԱՅԻՐ  
ԻՐԹԻԳՐԱԳ ՄԱՅԻՐԱԾԱԳՐ ՄԵՂՔԻՐ ԲԱ  
ՐՈՐԹՈՒՄ ԻՆՎԱՐ ՕՐՄՈՒՄ 2 ՄՈՒՄ

ՄԵՆ-ԲԵԹԵՐԱԿՈՒՐԿ 25 ՅՈՒՆՎԱՐ  
ՔԵԱՖԻՇԵՐ ԴԱԳԵԹԱՍԱՐ ՄԻԼՍԻՆ ԱՅԻՐ  
ԻՆՎԱՐ ԳՈՒԼԱՍՏԱԳՐԱՄ ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ

ԷՆՎԱՐԻՆ ԲԻՆԱ ՆԱՄ ԴԱԳԵԹԱ ՄԱՅԻՐ  
ԹՐԻԱ ՄԵՎԵԹԻՆԻ, ՍԱՅԻՐ ՄԻԼԵԹԻՐԵԼԵԹԻ  
ՄԻԼԱՍՎԻ ՍՈՒՐԵԹՈՒ ՄԱՅԻՐԱՄ ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ  
ԹԻԵԱԳՐԱՐ ՎԵՐՄԵԼԵ ՄԱՅԻՐ ԻՐԹԻԳՐԱՐ  
ՆՈՒ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ԲՈՒՍԻԱ ՄԵՎԵԹԻՆԻՆ ՔԵՆ  
ՄԻ ՀԱԳՂՆՈՒՄ ՀԻԼՍԻՆ ԹԵՎԵԾՃԻԼ ՀԻ  
ԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐԱՐ ՎԱՐ ԻՐԹԻԳՐԱՐ

ԿԱԳԵԹ ՄՈՐ ԼԱ ՊՈՒՐԱ, ՈՒՄՈՒՄԵՆ  
ՄԵՎԵԹԻՆԻ ՄԻԼԱՍՏԱԳՐԱՐ ՄԵՔ ԻՐԹԻԳ  
ՕՐՄՈՒՄԱՐՆԵՐ ՍՈՒՐԱ ՈՒ ՍԱԽԱՏ ՀԱՅԻՆԵ  
ՎԱԳ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ԻՆՎԱՐ ԵՎՎԵԼ ԱՅԻՐ ԹԵՔ  
ԻՐԹԻԳՐԱՐ ԲՈՒՍԻԱ ՄԵՎԵԹԻՆԻ ՄԱ  
ՎԵԹ ԻՐԹԻԳՐԱՐ

ՓԱՐԻՍ 25 ՅՈՒՆՎԱՐ  
ԺՈՒՐՆԱՐ ՄՈՐ ՓԱՐԻՍ ՆԱՄ ԴԱԳԵԹԱ,  
ՊՈՒՐԱԿՈՒՄ ԳՐԱՎ ՍԻՍԻԼԵՍԻՆԻՆ ԵՆՎԱՐԻՆ  
ԳԱՐԱՐ ԻՆՎԱՐ ՆԱՐՈՐԻ ՀԵՐԻՆՈՒՄ ՃԱՏԱ ՈՒ  
ԻԳՄԱՍԻԱՐ ՕՐՄՈՒՄԱՐ ՎԷ ԲՈՒՄ ՄԱԽԻՆ  
ԱՆՎԵՐԻՆ ԱՅԻՐ ԴԱՅԻՐԵԹԻՆԻ ԹԵՂՎԵԹ ԻՐ  
ՄԵՐՈՒՄ ԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐԱՐ ԱԿՏԵՆ ԻՐԹԻԳՐԱՐ

ՄԵՂՔԻՐ ԴԱԳԵԹԱՆԻՆ ՂԱՆՆԵՆՃԱ,  
ՖՐԱՆՍԱԳ ՄԵՎԵԹԻ, ԱՅԻՐ ԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ  
ԵԱ ՄԵՎԵԹԻՆԻՆ ԿԻԼՄԵԹԻՆԻՆ ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ  
ՄԱՅԻՐ ԲՈՒՄ ՀԻԼՔԻԼՄԵԹԻՆԻ ՆԻՄ ԲԵՍԻՆ  
ԻՐԹԻԳՐԱՐ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ԵՆՎԱՐ  
ՄԵՂՔԻՐ ԴԱԳԵԹԱ, ԲԱՐԱ ՀԻԼՔԻԼՄԵԹԻ  
ՔԵՆՈՒՄ ԻԼՂԵՐԻՆԵՆ ԱՅԻՐ ԹԱՐԱԳ ՀԻԼՔԵԼԵՐ  
ՄԱՅԻՐ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ՀԻՄՈՒՄ ՀԱՅԻՆԻ ԹԵՂ  
ԻՐԹԻԳՐԱՐ ՎԱԳ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ՀԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ  
ԵՆՎԱՐ ԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐԱՐ

ԼՈՒՍՐԱ 25 ՅՈՒՆՎԱՐ  
ԲԱՐ ՄՈՒՄԱՐ ԴԱԳԵԹԱՆԻՆ ԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ  
ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ, ՖՐԱՆՍԱԳ ՄԵՎԵԹԻՆԻ ՎԷ  
ՔԻՄԵ ԼԱՍԹՐԻԱ ՄԵՎԵԹԻՆԻ ՄԱԽԻՆ, ՊՈՒՐ  
ԲԵՂՈՒՄ ՔԵՆՈՒՄ ԱՅԻՐ ՎՈՒՍՈՒՄԱՐՆԵՐ ԹԵՂ  
ՄԻ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ՄԱՅԻՐ ՀԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ  
ՆԱՍԱԿ ԻՐԹԻԳՐԱՐ ՄԻՐ

ՓԱՐԻՍ 27 ՅՈՒՆՎԱՐ  
ՄՈՒԹԻՅՈՒՄ ՄԱԽԻԵՆԵՆԵ ՀԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ  
ԱՅԻՐ ԲԱՐՈՐԹՈՒՄ ՆԵՂՈՒ ՈՒ ԻՆՎԱՐ ԻՐԹԻԳ  
ՄԵՂՔԻՐ ԲԱՐՈՐԹՈՒՄ, 440 ՄԻԼԵՈՒ ՖՐԱՆՍԱԳ  
ԻՐԹԻԳՐԱՐ, ՔԵԱՖԻՇԵՐ ԻՐԹԻԳՐԱՐ  
ԵՐԹԻԳՐԱՐ ՄԻՐ ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ ԻՐԹԻԳՐԱՐ  
ՖՐԱՆՍԱԳ ՀԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ ՎԱՐ ՄԱՅԻՐ  
ԻՐ ԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ ՖԵՐԱՐԱՐԱՐԱՐ ՄԵՐԻԼՀ  
ՄԵ ԻՐԹԻԳՐԱՐ, ՖԱԳԱԹ ԱՅԻՐ ՍՈՒՐԵԹԻՆ  
ՖՐԱՆՍԱԳ, ՍՈՒՐԱՍՏԱԳՐ ԱՅԻՐ ԻՆՎԱՐ  
ԹԵՂՎԵԹԻՆԻ ԳԱԳԱՆԱՐՆԵՐ ՕՐՄԱԳ ՄՈՐ, ԵԱ  
ՆԻ ԳՈՒՎԵԹԻՆԻ ՀԵՐՔԵՍ ԳՐԱԳՐ ՎԷ  
ՍՈՒՐԱ ԱՅԻՐ ՄԵՐ ՄԵՐ ԻՆՎԱՐ ՄԵՐԱՄ  
ԻՐԹԻԳՐԱՐ

Մ. ՊԵՆԵՆԵԹԻՆԻՆ ԿԵՐԻՆԵԼԵԾԵ ՀԱՅԻՐԱՍՏԱԳՐ  
ՃԱԳՐ ԹԵՂՎԱԹԻՆԻՆ ԵԱՍՏԱՆ ԶԵՂՄԸ  
ՄՈՐ

ՅՈՒՆՎԱՐ 27 ԲԻՍՏԱՍԸ  
ԷՍԶԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵ

ՓԱՐԻՍ  
ԱՆՆԱՐ . . . . . 31.25  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 31.55

ԼՈՒՍՐԱ  
ԱՆՆԱՐ . . . . . 31.45 տէն 31.45  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 31.45

ՖՐԱՆՍԱԳ ՖՈՆՏՈՍՈՒԼ 0/0 3 ՖԱՅԻԳԻ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 68.30  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 68.32-1

ԻԹԱԼԻԱ ՖՈՆՏՈՍՈՒԼ

ԱՆՆԱՐ . . . . . 42.90  
ԳԱՐԱՆԱՐ . . . . . 42.90

« Տիսէք , պէնիմէհալիմի վէ թէպա-  
ա՛մը թահրիք իտէճէք տիր , լաքին պու-  
թահրիքէ անլէր նէ՞ ճէվապ վէրէճէք-  
լէր : Օնյար տախի պէնիմ կիպի տէյէ-  
ճէքլէր քի յէզհէպի իսթէրլէր , լաքին ,  
պիր էճնէպի հիւքիւմտարընտան թազ-  
եհիզ օլունմագլըզ , չէօլտէ էօմիւր կէ-  
չիրեն պիր ազիզին նասիհաթլարը իւզ-  
րէ , բուհանի մէմուրիեթէ իթաաթ ի-  
տէճէք օլտուգլարըն իգրար իլէ պերա-  
պէր , տիւնեա իւզէրինտէ հիւքիւմտար

օրան պիր Ալաճ վեքիլնէ ասլա վե գա-  
թան իթաաթ իյլէմէյէճէքլէրին պէյան ի-  
տէճէքլէր տիր, գաչ քի պու Ալաճ վեքիլի  
սըֆաթընը թաշընան ըռհպանլար, պի-  
հուտէ մէզհէպ վեքիլէրի իյէ, տիւնեէ-  
վի պէյիլէքիլէք թամաընտա (կէզմէքտէ  
տիրլէր, Պատէճէ Ալաճ եօրունտա տէր-  
վիշանի պիր հալտէ պուլունան ըռհ-  
պանլար օլմուշ օլտալար, եալընը Ալաճ  
իշին չալընըպ տիւնեէվի պիհուտէ իշի-  
րէ վէ խուսուլմէթէ գալընըպ իշին  
շէյթանըն իղվասընա ույմազլար, Նէ տէ-  
րէճէ նանքէօրլիք օլապիլիք քի, իթալ-  
եաաա պէնիմ մարիֆէթիմ իյէ մէզհէպ  
թէքրալէն վազ օլուլմուշ վէ ըռհանի-  
եէ տիւնեէվի իյալվէ իթմէք էեալաթըն  
գանուլարընա մուղայիր օլտուղու հալ-  
տէ, մէզհէպ մէմուլարընա թախսաթ  
թայեին իտէն պէն օլտուղու թանը-  
մաեօր, Մէզհէպն խալընա չալընադ  
Րօմա հիւքիլմէթի իշին էն սօն տէրէճէ  
պիր մէնֆաթ աաա օլտուլմաըն եէնի  
պիր շէյ տէյիլ տիր, մէկէրչի պէնիմ ալ-  
թը սէնետէն պէրուլ ըէճա վէ նիեազէ-  
րիմէ ըաղմէն, Րօմա հիւքիլմէթի, տէհ-  
շէթըն հիւքիլմէթիսիլիկէ տիւշար օլ-  
մուշ օլան Ալմանեա քիլիսէսինին զայպ  
օլմասընա պի գայտ տուլմաաըն, ի-  
թալեա իշին տախի ալիի հալտէ պու-  
լուլմաընա միւսաաաա իտէճէյիմ տէյի  
գանն իտէր, Բաբա հազընթիլէրի էկէրչի  
քէնտի նասիհաթլարընըն միւլֆիտ օլ-  
տուղունա իսքեաթ օլմուշ իտի իտէ,  
նիշին Միւն շէհրինէ կէլմէտի, եախօտ  
պանա պիր վեքիլի մուլթազ կէօնտէր-  
մէտի, իմտի քիմէյի կէօնտէրմիշ օլմա-  
աղընտան, իթալեա մէմալիքի ըիսկո-  
պոսլարընըն, Միւն գարտինալ սէֆիրի-  
նին, Բաբան վէ Պուլսնեք ըիսկոպոսլա-  
րընըն մուլթէնէթինէ միւրաճաաթ իթ-  
միշիմ տիր, իլմի իլաշիյէ աշնա օլան  
պաշընա զաթլարըն էֆքեաըն սիւալ  
օլուլմուշ վէ քեաֆիքէսի տախի խօշ-  
նուտ օլմուշար տըր, Րօմա հիւքիլմէ-  
թի քիլիսէնին խարապընը արզու իթ-  
մէքտէ տիր, տէյիլ քի մէզհէպն յիլիկի-  
նի - էվլէթ քէյֆինէ կէօրէ պիր հիւ-  
քիլմէթ սիւրէպիլմէք իշին վէ ըռհանի  
վէ ճիսմանի թէսալուլարըն ալթ իւսթ  
իթմէք իշին քիլիսէնին խարապընը արզու  
իթմէքտէ տիր, Հազընթաթէն, Րօմա  
հիւքիլմէթինին պանա շէքտիլմէքտէ  
օլտուղու քեաֆիքէյի ազընըպլարըն  
իւզէրինէ գըզարմալա վէ հիճապ իթ-  
մէեէ պաշաեօրուլմ, վէ իհթիմալ տըր  
չօգ վազըթ սիւրմէեէճէք տիր քի, էկէր  
մէմալիքիմին իշիլիլի գարընտընաղա  
տէվալմ օլուլուլ իտէ, Բաբանը Րօմա  
քիսկոպոսու մազաընտա վէ մէմալիքիմ  
տէ պուլուլան ըիսկոպոսլարըն ալթի ա-  
եաընտա կիպի թանըմաղա մէճպուր օ-

լաճաղըմ, կալիքան, իթալեան, Ալման-  
եա վէ Լէհիթան քիլիսէլէրինի պիր մէճ-  
իսէ թէճէմիլ իթտիրէրէք, իշիլիլի  
բաբասըզ ըուլթ վէ թէսիլիլ իթմէք-  
իլիլ, վէ էհալիմի Րօմա բաբասլարընըն  
էֆքեաըն ու իտաալարընտան արի վէ  
խէլաա իթմէքիլիլէ ասլա գօրգուլմ եօգ  
տուր:

Ֆիլվազը, Րօմա էեալաթը գարտի-  
նալարընտան պիր գաշը իյէ ազու օլու-  
նան վէ հիշ պիր Ֆրանսըզ գարտինալ  
հազըն պուլուլմաեան պիր ըռհանի մէճ-  
իլիլն գարալարընա, Ֆրանսա, Ալմանեա  
վէ իթալեանըն էն կիւզէլ պիր գըսմը  
նիշին իթաաթ իթմէյէ պօրճըն օլաճադ  
տըր:

Աթիք Րօմալար տիւնեայը սիւաշ ի-  
յէ ֆէթհ իտէրլէր իտի, Բաբալար, Ֆր-  
անսա, իսքանեա վէ Շիմալ էհալիսինին  
ճէհալէթինտէն իսթիֆատէ իթմիլիլէր  
վէ Րօմա քիլիսէսի հիւքիլմէթ աաաընը  
հալեա էլիլտէ թուլմազաա տըր, Ֆր-  
գաթ հիշ օլմազաա օլ վազըթլար, Ֆի-  
րասէթ վէ հիւնէր, բօլիթիգա վէ մա-  
լիւմաթ վար իտի, Լաքին պու կիւն-  
քիլ կիւն եալընը քիմէպլիք, ճէհա-  
լէթ վէ շազընըպ վար տըր, պիր սէօզ  
իյէ սէյլէեէրէք, պու իլք տէֆա տըր  
քի պու Րօմալը բաբասլար թաղընը իյէ  
միւլաաալէլէ կիրմիլիմ, պուլարըն, պիր  
շէյ եէրինէ գօնուլմաեալ վէ թանըմա-  
աղըն հալտէ, հէմ տալիմա սէլալմէթ  
թարիգտէ պուլուլմազ վէ հէմ տախի  
մէզհէպին հիւքիլմէթին տիւշարը չօգ-  
մաազ օլմազ պիր շէյ տէյիլ տիր, վէ  
իշին հազընթաթընա պազարազ, սահ-  
հիտէ էյլէ տիր, օլ շէյ քի պիր էեա-  
լէթտէ հէր քէսին սէլալմէթինի մուլիպ  
օլուլ իտէ, տիկէր պիր էեալէթտէ տա-  
խի ալիի վէճիլազըն քիշիլի գուլթաա-  
պիլիլ, էտէպսիլիք վէ Ֆօտուլուգ ա-  
նըն իմթիեաաթ վէ թէտապիրինէ իլ-  
հազ տէյիլ տիրլէր, Փիսկոպոսլարա վէ-  
րիլէճէք մէսնէտլէրէ կէլիլտիքտէ, գօն-  
գօրտաթ օ ահքեալմ մուլթալիլմէ թէվ-  
ճիհ օլուլուլ, Գօնգօրտա նէ տէրէճէ իճ-  
րա օլուլուլ իտէ, օնա կէօրէ պէնտէ  
թէքրար Րօմաեք թանըրմ, զիրա պիր  
էճնէպի հիւքիլմէթինի աաաա էվլէլ  
թանընտաա, Պէն քէնտի թաճընը Ալ-  
լաճտան վէ պէնիմ էհալիլին ընթիլ իյէ  
ալմընը տըր, վէ օլ թալիթըմ իշին ա-  
ճազ Ալաճա վէ էհալիլմէ մէսուլուլմ,  
պէն տալիմա Րօմա իշին Շարլըմանեք օ-  
լաճաղըմ վէ Լուի լը Տէպօնէր գաթան  
օլալմալ:

1. Ֆրանսըզ, իսքանեալ, Ալմանեալ  
վէ իթալեան էհալիլէրինին սալընընա  
կէօրէ, օլ միլլէթլէրտէն տախի գալտի-  
նալար, Րօմա գարտինալարըն մէճիլիլտէ  
ազա տախիլպուլուլմաաղըն, օլ մէճիլիլ

գարալարընը թանըմաեաղըմ, զիրա  
Րօմանըն աաի ըահիպլէրինտէն պիրիսի  
կէլիպ պէնիմ էեալաթըմ տէրուլիլտէ,  
նիզալմ վէ գանուլն գօյմազ իշին պանա  
պուլուլմաղա չօգընաաա աաթթա ապէս  
պիր շէյ տիր:

2. Վէնէտիք իշին ալընա պիր գօն-  
գօրտա ազա իթմէք իսթմէյիմ, նէ տէ Բի-  
էմօն վէ Բարմա տուգալըպլար իշին, պէ-  
նիմ Րօմա իյէ օլան իւնսիլէթիմ, Ֆրան-  
սաաա վէ Ֆրանսա մէմալիլիլն իլհազ օլ-  
մուշ գրալըպլարտա, Ֆրանսա գօնգօր-  
տաընըն ահքեալը իւզըն իճրաեէ կէլ-  
մէքտէ տիր, քէգալիք իթալեա մէմալի-  
քիլտէ վէ օնա իլհազ օլան քեաֆիքէյի  
էեալաթտա տախի, իթալեա Գօնգօրտա-  
աը ահքեալը իւզըն իճրա օլուլուլ:

3. Ասլա միւսաաաա իթմէեէճէյիմ  
քի պէնիմ փիսկոպոսլարըմ Րօմաեա կիտիպ  
պիր էճնէպի հիւքիլմաաընա իթաաթ  
իթսինլէր, գօ Բաբա, տիւնեէվի հիւքիլմ-  
աա օլմասընտան Ֆարիլ կէլիլն, օլ վա-  
զըթ պէն տախի աաա իյէ իւնսիլէթ իթ-  
մէքիլիլէ ըազը օլաճաղըմ, լաքին պիր հիւ-  
քիլմաաըն ըրէնա օլտուղա, պէնիմ իյէ  
էյլէ հուտուլարը վար տըր քի աալէրի  
թէճալուլ իտէմէք, քէնտի թէպաալա-  
լըմը սալընընա վէրկի վէլմէքիլիլէ մէճ-  
պուլ իտէրէք, էհալիլին վէ թաճընըն  
մէլֆաաթընա գարըն իշիլիլ թէհիքէ-  
եէ վազ իտէմէմ, խուսուլսի իյէ, հազ-  
ընթիլ Մուհամմէտին Մէքքէյի մէ-  
տինէյէ հաճէ կիթմէք իւսիլիլնի վազ  
իթմէսի կիպի, հազընթիլ իսա, Րօմաեա  
հաճէ կիթմէքիլիլ վազիլիլէ աաա իթ-  
մէմիշ տիր, Ֆրանսա, իսքանեա վէ Ալ-  
մանեա փիսկոպոսլարը Րօմաեա կիթմէզ-  
լէր, հաքէզա լաթմէմէք քի պէնիմ ի-  
թալեա փիսկոպոսլարըմ տախի Րօմաեա  
կիթմիլիլէ, խուսուլսիլ շէհրի մէզ-  
պուլ, խաալմէրիմ իյէ տուլ վէ նիֆազ  
ու շիգազ պրազմազ նիլէթիլտէ պու-  
լուլմազաա տըր, վէլհաալը էկէրչի բա-  
րալար, պու գաաաըն շաալթա վէ թէլ-  
պիսիլլէր իյէ, տիւնեէվի հիւքիլմաաըն-  
ըպլարընըն պիւլիլմէսինէ մուլթաֆազ  
օլապիլիլլէր տէյի մէմուլ իտէրլէր իտէ,  
եաաընըլար, Պուլուլաաղա մուլթապիլ  
հիշ պիր վազըթ Րօմա էեալաթը վալի-  
լիլլէրինի քէնտիլլէր վէլմէյէճէյիմ:

Րօմա հիւքիլմաաընըն տիւնեէվի  
իշիլիլնէ կէլիլտիքտէ, թէպաաընըն շէք-  
տիլի սըզընթընա Բաբա քէնտիսի մէսուլ  
տուր, Բէնտի միւլաաաաաղաղըն վէ քէն-  
տի նասիհաթլարընըն միւլիլն նիլլէթտէ  
օլմաաաըն իյէ տիր քի, պու ֆէնալըպլար  
նէշէթ իթմէքտէ տիր, էկէրչի Րօմա հիւ-  
քիլմէթի Մ. Բօրթալիլէ հէր պիր խու-  
սուսաա աղըք վէ իյազհ սուրէթտէ, լա-  
լըզընտա ուզաաաղա իւզըն փարիսէ թէք-  
իլ մէլահիլէթ կէօնտէրմիշ օլաա իտի:

նէ՛ ալա : Զիրա պէն ուզալմատան պաշ-  
գա գաթան պիր շէյ իսթէտիյիմ եօգ  
տուր : Էկերչի ուզալմազ իսթէմէզ իսէ,  
պատեզին փիսկոպոս տախի նասպ իթմէ-  
սին : պէնիմ էհալիմ փիսկոպոստուզ վա-  
զըթ կէշիւրի : քիլիսէլէրիմ պիլա իտա-  
րէ գալըր : թա օլ վազըթա գատար քի,  
էհալիմին իգթիղաւսընտան պուլունան վէ  
Բարանըն իսէ անլէրտէն պուլունա ալմաղա  
սէլահիյեթի պուլունա անան մէզհէպին  
մէնֆաթըր, ազըպէթըր : քիլիսէլէրիմ  
ճըմըն ազամէթի, վէ էհալիմին սէատէ-  
թի հալինէ մուվաֆըզ սուրէթտէ պա-  
նա պիր թէտպիր իթիլիսազ իթտիրսին :

ՆԱԲՕԼԷՅՈՆ

— Նասուր քի կէշէն սէնէ տախի պու-  
վազըթըր զեքրինի կէշիւրի տիր : Մ.  
Վիթթօր Հիւկօ շաիրի շէօհրէթշուար  
Հօթվիլ-Հաուզտա քեային խանէսինտէ  
հէր սէնէ գըրգ նէֆէր ֆազըր չօճուգ-  
լարը թօրլաւըպ պիտաֆէթ վէրմէք ա-  
տէթինի պու սէնէ տախի իճրա իյլէմիշ,  
վէ պու միւնասէպէթ իլէ քէնտի քիւ-  
չիւք միւսաֆիլլէրի օլան չօճուգլարա,  
վէ խայրիճէ հազըրուէն խիթապէն շու-  
աթիտէքի միւսսիր քէլամլարը իրատ  
իթմիշ տիր :

« Պէօյլէ պիր ուֆազ վէ պէօյլէ պիր  
սատէ մատտէ էթրաֆընտա պու գատար  
իզտիհամ թօրլանըշ օլտուղուն կէօրէ-  
րէք, տայիմա, պազը մէրթէպէ սըզլէթ  
հիսս իտէրիմ : Պէն, թէնհանիշին օլտու-  
ղում հալտէ, սէնէտէ պիր տէֆա օլա-  
րազ խանէմի աշմագտաւըմ : Մէպէպ,  
կէօրմէք իսթէյնէ պիր շաշաասըզ զեյնէթ  
կէթթէրմէք, վէ տէյիլ թարաֆը աճիպա-  
նէմտէն, իլա Հազգ թէալա հազըթէթիւրի  
թարաֆընտան վէրիլիշ օլտուղուն հալ-  
տէ, գըրգ նէֆէր ֆազըր չօճուգլարա,  
պիր սաաթըզ պիր մէսէրրէթ պախշ իթ-  
մէք իշին : Պիր սէնէ պիր տիւզիյէ սէ-  
ֆալէթ իշինտէ պուլունան գէվալլըար  
իշին, եալընըզ պիր կիւնիւք մէսէրրէթ,  
մէկէրչի չօգ մու տուր :

« Մատամալար, սիլլէրէ խիթապէն  
սէօյլէրիմ, զիրա չօճուգլարըն մէսէրրէթի  
նիսվան թայիֆէսինտէն մատա, քիմին  
գալպինէ սուլունլամալ տըր, պու չօճուգ-  
լարը կէօրէրէք ճիւմէնիկտէ քէնտի չօ-  
ճուգլարընըզ տէրիսաթըր իտիլիկ, վէ ին-  
սանլարըն գարտաշ մուհապպի թիտուլըն-  
սունա մալիք օլմալէրինի չօճուգլուգլարըն-  
տան պաշլամազ իշին, սիլ քի, սէատէ-  
թի հալտէ վէ պախթիւար վալիտէլէրսի-  
նիկ, զայրէթ իտիլիկ, ճիւմէնիկ քէնտի  
գուտթէթինիկէ կէօրէ չալըշընըզ քի,  
քիւչիւք սահիպ սէրվէթլէր, քիւչիւք  
ֆազըրլարըն մուճիպի հասրէթլէրի օլմա-  
տընլար : Մուհապպէթ սաշալըմ : իլթէ  
պու սուրէթլէ տիր քի կէլէճէք վազըթըն  
սէֆալէթինի թախֆիթ իտէպիլէճէիկ :

« Նասուր քի կէշէն սէնէ տախի եինէ պու-  
միւնասէպէթլէ սէօյլէմիշ իտիմ, գըրգ  
նէֆէր չօճուգլա իյիլէ իթմէք, վազա ու-  
ֆազ պիր շէյտիր : Ֆազաթ պու գըրգ  
չօճուղուն սաւըսը, խայրիսահ գալպիւրին  
հիմմէթ վէ մուսալէնէթի իլէ թէգալիւտ  
պուլապիլսէ, օլ վազըթ ֆայիտէլի պիր  
իպրէթ օլմուշ օլաճագ տըր, վէ իլթէ հէր  
քէսի պու էֆքեարա ճէլպ իթմէք նիկէթի  
իլէ տիր քի, Հօթվիլ-Հաուզտա իհտաս  
օլունմուշ օլան ֆուգարա չօճուգլարը  
թաալը հազըրնտա պիր ազ զիտտէնէշը  
ու իլան օլունարաք խապէրի եաւըրմա-  
սընա միւսատտէ իթմիշիմ տիր : իմտի  
պու քիւչիւք պիր խայրիտան պաշլըճա իթի  
մագսէտիմ վար տըր, եանի պիրինճի վե-  
ճուտ սաղլըզ մուհաֆազաւը, վէ տի-  
կէրի տախի էմալ օլմագլըզ մագսէտի :

« Վիճուտ սաղլըզ մուհաֆազաւը  
մագսէտիմ աճէպա մուվաֆիֆազընէթ  
պուլմուշ մուտուր, էվլէթ, վէ իլթէ իս-  
պաթը, Հօթվիլ-Հաուզտա իշ պու ֆա-  
զըր չօճուգլարընա թաամ վէրիլմէսի իհ-  
տաս օլունալը ալթը սէնէ տիր : պու-  
գատար վազըթ զարֆընտա թաամա իլ-  
հազ օլան գըրգ նէֆէր չօճուգտան եա-  
լընըզ իթի չօճուգ վէֆաթ իթմիշ տիր :  
Ն սէնէտէ իթի՛ չօճուգ : Պու վուգուա  
թը թապիպլէրին վէ հըֆըր սըհհէթ  
իլի իլէ մէշըու օլանլարըն միւթալա  
վէ թէֆէք քիւրինէ իհալէ իտէրիմ :

« Մայրլարընա էմալ օլմագլըզ վէ հէր  
քէսի պու նիկէթէ ճէլպ իթմէք մագ-  
սէտիմ տախի աճէպա մուվաֆիֆազընէթ  
պուլմուշ մուտուր, էվլէթ, ֆազըր չօ-  
ճուգլարա պէ հէր հաֆթա թաամ վէրիլ-  
մէք իւզըն հէման հէրթարաֆտա, Զվի-  
չէրտէ, ինկիլթէրրատա, վէ խուսուսու  
իլէ Ութիլգատա խայրաթ խանէլէր իհտաս  
օլունմագա պաշլամըշ տըր : Տահա տիւն-  
քի կիւն ալալըլմա Լէյթ Բիլօթ նամ ին-  
կիլիզ զապէթասընտա պու թարզ խայ-  
րաթ խանէլէրին իհտասը հազըրնտա զի-  
եատէսի իլէ մէտհ ու սէնալէր օգուն  
մուշ, վէ իճրասը իշին նասիհաթ վէրիլ-  
միշ տիր :

« Կէշէն սէնէ, թայմըգտա նէշը օլու-  
նուպ, Լանտրատա 320 նէֆէր չօճուգ-  
լար իշին թաամ մահէլլի իհտաս օլուն-  
մասընը իշար իտէն պիր մէթթուպու սիլ-  
լէրէ գրաաթ իթմիշ իտիմ : պու կիւն  
իլթէ պիր մէթթուպ տախի իպրազ իտէ-  
րիմ քի, Մարիպօն մահէլլէսինտէ ֆա-  
զըր չօճուգլարընա թաամ վիւրմէք իշին իհ-  
տաս օլունմուշ օլուպ, վէ 6000 նէվէր չօ-  
ճուգլար գապուլ օլունմագտա օլան խայ-  
րաթ խանէլէրին սատագա նազըրէսի Լէյտի  
թօմսըն նամ խաթուն եազմըշ տըր : 300  
նէֆէրտէն 6000 նէֆէլէ չըզմագ վէ պու-  
տախի պիր սէնէտէն տիկէր սէնէ գար-  
ֆընտա վուգու պուլմաւը, հազըրա-  
թէն ազիմ պիր ֆարգ տըր : միւսա-

յիլէյհա Լէյտի թօմսըն մուխպիրիմի  
թէպրիք իլէ հազըրարնտա իզհարը թէ-  
շէք քիւր իտէրիմ, միւսալիլէյհա վէ ա-  
նըն րաղպէթու տօթլարը սայէսինտէ,  
թէնհանիշին թէսալվուրու սէմէրէ վէ  
միլվէ վիւրմէյէ պաշլամըշ ալըր, կէրնէգէ-  
նին ուֆաճըզ ըրմաղը Լանտրատա պիր  
պէօյիւք նէհր օլմուշ տուր :

« Պիր սօն քէլամ :

« Տիւնեա իւզէրինտէ նէ գատար ա-  
տէմ վար իտէք, ճիւմէմիկին տախի  
միւսթէլիլի սուրէթտէ իճրա իտէճէք  
վազիֆէլէրի վար տըր : էվլէլէ էմիրտէ  
հազգ թէալա հազըթէթիւրի սէրթ վա-  
զիֆէլէրիմիզ իճրասընա պիր իմէճպուր  
իտէր : քեաֆիթէյի ինսանլարըն մէնֆաա-  
թը իշին կիւլէշմէլիկ, գուվլէթլի վէ  
գիւտթէթլիկէ գարշը մուգալմէթ իթ-  
մէլիկի : գուվլէթլիկէ, նէ վազըթ քի  
քէնտի գուվլէթլիկի ֆէնաւէ իսթիմալ  
իտէր, գուտթէթլիկէ, նէ վազըթ օտա-  
խի քէնտի գուտթէթլիկի ֆէնաւէ գուլ-  
լանըր : հէր քիմ օլուր իսէ օլուն, պիր  
հալանա իսկէնճէ վէրէն արապաճրտան  
պիր էհալիլի թազիկի իտէն գրալա վա-  
րընճաւա գատար քեաֆիթէյի տէօթթ-  
լարըն եազասընտան թուլմալընըզ :  
Մուգալմէթ իթմէք վէ ուղաշմագ,  
պունլար միւշ քի իգթիլալար տըր : ին-  
սանըն էօմրիւ էկէրչի եալընըզ պունլար-  
տան իպալէթ օլմուշ օլա իտի, չօգ ա-  
զըր օլաճագ տըր :

« Պաղը տէֆա, քիշինին թէհամմիլի  
գալմալըպ գուտթէթլի քէսիլէրէք, պիր  
սուրէթտէ, վազիֆէլէլէ գարշը աճա՛ն  
չաղընըր, քիշի գալիլիկէ տօլրու տէօ-  
նէր, նէ՛ իսթէրսին քի իճրա իտէյիմ,  
ճէվապ վէրիլ գալիլ : քիշինին վազիֆէ-  
սի տէվամ իթմէք տիր, ֆապաթ պու-  
ճիւմէլ իլէ պիր ազ վազըթ իշին կիւլէշ-  
մէտէն տուր օլունուր, չօճուգլարը, օլ  
քիւչիւք ֆազըրլարը ինսան էօթիւնիւն  
շէվթէթլու սապահ շաֆաղընը կիւլլէն-  
կինէ վազ վէ թէնլիլ իտէն օլ թալէ սիմա-  
լարը նազար վէ թէմաշէ իտիլիլ : քիշինին  
եիւրէյի գալգար իւրճու էօթէտէն չըզըպ  
գալպիրիգաթա կէլիլ վէ օլ վազըթ ինսա-  
նըն թէքմիլ էօմրիւ տէրը ու ֆէհհ օու-  
նուր, վէ հազգ թէալա հազըթէթլիկէ  
իզհարը թէշէք քիւր օլունուր քի, անլէր  
իլէ ճէնկիւշմէք իշին պիկէ գուվլէթլիկէ  
վէ զատտարլար վէրիլ իտէ, պի կիւնահ  
վէ պիքէսլէր տախի կէօնտէրիլ քի թէ-  
սէլլի իտէլիմ, վէ սէրթ վազիֆէլէր եա-  
նընա մէսէրրէթ պախշ վազիֆէլէր տախի  
վազ իթմիշ տիր : սօնրաքիլէր էվլէլէթիւ-  
րէ պիր թէսէլլի սալըսալար սէգա տըր » :

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱԳԵՑ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱԹՆ ԶԵՐԱՆՏԵՐ ԹԱՊԵԱՆԵՍԻՆԵԻ  
ԳԵՆՈՂԱՆ 80ԼՈՒ ԵՈՂԱ, 80ԹՈՂԱՆ ԶԱՅԱԼԷ  
ԳԵՐՅԵՐԼԷՐ ԶԱՐԵՐԵՆԱ ՆԻՍԵՐՈ 467 :